

ACC. N:R M. 15076: 1-6.

Landskap: Småland Upptecknare: Karl Nilsson, Kalsvik
Härad: Kinnerald Berättare: " " "
Socken: Kalsvik Berättarens yrke: lantbrukare
Uppteckningsår: 1960 Född år 1897 i Kalsvik

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Nystan och hävvar. s. 1-6.

LUF 115

15/12-60

Skriv endast på denna sida.

Nystan och harvor.

Från spinrockens rullen gjorde man både nystan och harvor.

Det berode till vad ändamål garnet skulle vara skulle garnet färgas gick det ej att färga ett nystan då måste det vara i garn lika så gick det ej att bleka ett nystan då måste det vara i garn.

Spun man strumpgarn nystade man från spinrockens rullen och sedan tvinnade man ihop två eller tre trådar.

Spun man ull eller lin för hävning gordes det i harvor.

Nystning garnet nystades direkt från rullen i spinrocken den fick vara kvar däremot tog man av snaren draglinan från rullen så att den gick lättare.

Nystanet gordes så stort som man kunde

hålla det samē på ett vål nyståt nystån
skulle det finnas ett hal efter handens
lunnne samē skulle nystånet vara klät-
kunt.

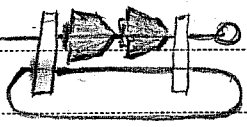
Samliga började att nystå en hanna på fingrar
na samē sedan vred ihop det och började
sedan att nystå på det, andra tog en ask
till exempel en tändsticks ask en teggbit
eller dylikt och började sedan att nystå på
detta. Om man nyståde på en ask lade man
i något i asken några ärtor eller ett par
knappar så att nystånet skramlade när
man vred på det. Att beräkna hur mycket
garn som var på nystånet var ej gott att
göra utan att väga det.

Flärvning "Flärvling" arbetet kallades
Flärvla. garn garnet flärvlades på en flärvell
det var därför att det gick mycket fortare

att karvla in att nysta, Garnet gick att byta och bleka om det var lingarn samt färga, lingarnet breekade bykas efter klädbyken i arkleuten ullgarn om det var så att man skulle hava det till vävning karvlades det var lättare att hava det i garn så att man kunde hava det på vinda vid spolning. Till ullgarn man skulle hava till stickning nystades för det mästa sedan tvinnades det ibland med två trådar och ibland med tre det tvinnade garnet nystades och användes till stickning.

Spinnrocken var utrustad med tre rullar och när man tvinnade hade man två rullar fulla med garn, den som var på spinnrocken var tom.

De två fulla rullarna sattes på en rullspela en järntes, Järntesen med rullarna placerades under en stol där de

där de kunde löpa fritte eller hade man ibland
en rulla stol vari de placerades
rulla stol vari rullarna placerades.

bid karvling endast en rull.
Den karvell som här används liknar figg 5
fast med den skillnaden att den ena armen
gick att fälla ned då garnet skulle bortlagas
samt drags med ver. bara alla tre rullarna
fälla med garn. tags karvlen in rullen
placerades i rulla stolen och rull efter
rull tömdes på sitt inre håll. När karvlen
gick omkring ett 50 tal varv knöts parme-
bänget om ett slag sedan fortsatte man
tills man kom någorlunda på samma
varv antal gätt knöt man om igen
parvarna kunde vara olika. Man tog
av garnet när man tyckte det var stort
nog. På somliga karvlar fanns ett räkn-

verk Stnåpkarvel. Jag kan ej säga om karvelhjulet
skulle gå omkring 50 eller 100 varv innan
hammaren slog ett slag. Men när den hade
slagit knäts påmebaorget om.
Om kretsen på karvelhjulet var 150 centimeter
var det ej räkneverk på karveln kallades den
endast karvel. Med räkneverk Stnåpkarvel
flöran fick ^{man} av koret genom att man fälde
med den ena vingen.

Spinrocker tillverkades av spinrocksmakare
och ansågs som något fint och ansvarsfullt
snickeri som ej vilken person som helst
kunde utföra. Däremot karvelar bindor kom-
mar rulla stolar, stundtida även som helst
något snickarkunnig person utföra en
stor del tillverkades i hemmen av bon-
den om vintur kvällar.

De saken ansågs som oombärliga i ett

hem i början av 1900-talet i de hem där man spun
och värde både i bondgårdar och i övriga hem.
i slutet av 1800 och början av 1900-talet var det
många gamla gummor som i sin lilla stuga
spun garn och redan återlämnade det i form
av garn eller nystan till den som lejtt dem.
På de flertalet gårdar anlönades där som läsare
försäljer fanns härtillbehör, karvlar, vindor,
spinrockar, bandstolar, ställningar till
täckor, kardor, skättrå, spolrockar,
En del fingo ^{men} efter bad de spun säson
Skäppefall Skånska "Kattina"
Skånska Linan av skånska som ibland
var med i blåsar och skäppefall

M. 15076.

LNF 115 sid. 4.

